

INSPEKSJONSRAPPORT

BOLIDEN ODDA AS AVD SINKFABRIKK
Eitrheimsneset 8
5750 Odda

Oslo, 6. mars 2018

Deres ref.:
Bente Grande

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2016/1086
Saksbehandler:
Jorun Holme

Inspeksjonsrapport: Inspeksjon ved Boliden Odda AS

Kontrollnummer: 2018.062.I.miljodir

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:
Bente Grande

Fra Miljødirektoratet:
Jorun Holme

Andre deltagere fra Miljødirektoratet:
Per Antonsen

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved Boliden Odda AS den 27 - 28. februar 2018. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Miljødirektoratet avdekket 5 avvik og ga 1 anmerkninger under inspeksjonen.

Avvik:

- Virksomheten har mangler i sin kjemikaliedokumentasjon
- Boliden Odda har overskredet utslippsgrense for støv fra sinkpulveranlegget i støperiet
- Virksomhetens oppfølging av online støvmålere er mangelfull
- Virksomhetens lekkasjekontroll av kjøleanlegg med fluorholdige gasser er mangelfull
- Virksomheten kan ikke dokumentere at alt farlig avfall som er levert er deklarerert i avfallsdeklarerings.no

Anmerkninger:

- Virksomhetens oppfølging av diffuse utslipp kan forbedres

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

6. mars 2018	Jorun Holme		Einar Knutsen
dato	kontrollør	Miljødirektoratet	seksjonssjef

Kopi av rapporten sendes til:

- Fylkesmannen i Hordaland ved miljøvernavdelingen
- Odda kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: BOLIDEN ODDA AS AVD SINKFABRIKK	
Organisasjonsnr.: 973166395	Eies av: 911177870
Bransjenr. (NACE-kode): 24.430 - Produksjon av bly, sink og tinn	

Kontrollert enhet

Navn: Boliden Odda AS	Anleggsnr.: 1228.0012.01
Kommune: Odda	Fylke: Hordaland
Anleggsaktivitet: Metallurgisk industri	
Tillatelse gitt: 7. februar 2003	Sist endret: 23. august 2012

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven og produktkontrollloven overholdes. Inspeksjonen er en del av Miljødirektoratets risikobaserte industritilsyn for i år.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Utslipp til luft
- Avfall
- Kjemikalier
- F-gass

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Boliden Odda AS plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Miljødirektoratet skal kunne avslutte saken, må Boliden Odda AS innen 2. mai 2018 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (post@miljodir.no) til Miljødirektoratet v/Jorun Holme.

4. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 27. februar 2018. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Boliden Odda AS bli ilagt et gebyr på kr 39 400,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften § 39-8. Dette tilsvarer gebyrsats 5 for flerdagstilsyn. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages, jf. § 28 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og sendes til Miljødirektoratet.

En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

5. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Miljødirektoratets postjournal på www.miljodirektoratet.no (jf. offentleglova).

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Virksomheten har mangler i sin kjemikaliedokumentasjon

Avvik fra:

- Forskrift om deklarerer av kjemikalier til produktregisteret §§ 7 *deklarasjonsnummer og sikkerhetsdatablad* og 8 *Oppdatering av informasjonen*
- Forordning (EF) nr. 1272/2008 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger artikkel 4(10) og 17 jf. forskrift av 16. juni 2012 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP)

Kommentarer:

Deklarering til produktregisteret

Enhver som i Norge produserer, importerer til Norge og/eller omsetter 100 kg eller mer pr. år av et farlig kjemikalie (kjemikalie som er klassifisert), skal deklarerer kjemikaliet til Miljødirektoratet for registrering i produktregisteret. Den ansvarlige for deklarereringen skal uten ugrunnet opphold oppdatere opplysningene i produktregisteret dersom det skjer endringer i informasjonen som

kreves. For deklareringspliktige kjemikalier skal deklarasjonsnummer oppgis i avsnitt 15 i sikkerhetsdatabladet.

Boliden Odda har deklarerert importerte råvarer og produserte kjemikalier til produktregisteret. Opplysningene er for mange av kjemikaliene ikke oppdatert med ny klassifisering i henhold til CLP. For svovelsyre og kobbersement er det ikke oppgitt deklarasjonsnummer i avsnitt 15 i sikkerhetsdatabladet (datert 1.6.2015).

Faremerking av kobbersement

Alle kjemikalier som er omfattet av regelverket for klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP) skal være merket i samsvar med forordningen. Overgangsordningen for å merke stoffer etter dette regelverket gikk ut 1. juni 2012 og etter dette skulle alle stoffer som omsettes være merket i henhold til CLP. Artikkel 4.10 i CLP-forordningen angir at kjemikalier ikke skal bringes i omsetning med mindre de er i samsvar med forordningen.

Virksomheten selger kobbersement (high grade og low grade) som biprodukt. Produktet selges i bigbags som er merket med transportmerking. På bigbagsene er det stiftet et ark med fareetikett på norsk og engelsk. Fareetikettene er utarbeidet etter gammelt regelverk og er ikke i samsvar med CLP-forordningen. Det mangler farepiktogrammer, varselord og riktige H- og P-setninger.

Avvik 2

Boliden Odda har overskredet utslippsgrense for støv fra sinkpulveranlegget i støperiet

Avvik fra:

Tillatelse til virksomhet for Boliden Odda AS, sist endret 23.8.2012 pkt. 4.1 *Utslippsbegrensninger til luft*

Kommentarer:

Virksomheten har enn korttidsgrense for utslipp av støv til luft på 25 mg/Nm³ midlet over en time. Eksternt akkreditert firma målte 1.2.2018 emisjon av støv ut fra sinkpulveranlegget i støperiet. Det ble gjort to målinger av 1,5 time. Begge målingene viste verdier over tillatt utslippsgrense, henholdsvis 32 og 37 mg/m³. Boliden fikk tilsendt målerapporten 19.2.2018. Førrige akkrediterte måling ble gjennomført 20.9.2017, og viste verdier innenfor tillatt grense. Det er installert en online støvmåler i utslippspunktet, men den viste ikke en økning i utslippet 1.2.2018. Virksomheten vet derfor ikke hvor lang tid de har overskredet utslippsgrensen for støv fra sinkpulveranlegget, men overskridelsen må ha startet etter 20.9.2017.

Avviket er avviksbehandlet i virksomhetens avvikssystem. Det ble opplyst at det ble byttet filterposer på anlegget 20. februar 2018 og at ny akkreditert måling ble gjennomført 27. februar 2018. Under tidspunktet for inspeksjonen var ikke resultater fra denne målingen mottatt.

Avvik 3

Virksomhetens oppfølging av online støvmålere er mangelfull

Avvik fra:

- Tillatelse til virksomhet for Boliden Odda AS, sist endret 23.8.2012 pkt. 10.3 *Vedlikeholdsplikt*
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 annet ledd pk.t 7

Kommentarer:

I henhold til krav i tillatelsen skal utslippskritisk utstyr ha et tilstrekkelig vedlikehold. Virksomheten har tre online støvmålere som benyttes for å overvåke utslipp, to i røsteanlegget og en i sinkpulveranlegget i støperiet. Disse støvmålerne er ikke underlagt noe periodisk vedlikehold.

Virksomheten kontrollerer onlinemålerne mot akkreditert måling av støv som gjøres halvårlig. Ved betydelige avvik fra den akkrediterte målingen justeres onlinemåleren inn. Virksomheten har ikke etablert akseptgrenser for hvor stort avviket skal være før onlinemålerne skal justeres.

Avvik 4

Virksomhetens lekkasjekontroll av kjøleanlegg med fluorholdige gasser er mangelfull

Avvik fra:

- Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften) kapittel 6a Regulering av fluorholdige stoffer, § 6a-1 jf. forordning (EF) nr. 842/2006 om visse fluorholdige klimagasser artikkel 3 Forhindring av utslipp
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 annet ledd pkt. 1

Kommentarer:

F-gass forordningen stiller krav til at det skal utføres regelmessig vedlikehold av anlegg som inneholder 3 kg eller mer HFK-gass. Avhengig av størrelse på anlegget skal det utføres lekkasjekontroll hver tolvte måned, hver sjettede måned eller hver tredje måned og det skal finnes en utstyrshistorikk og logg for anlegget. Lekkasjekontroll skal utføres av sertifisert personell. Loggen skal blant annet beskrive hva som er gjort av lekkasjesøk, avtapping og påfylling av kjølemedium og eventuelle årsaker til lekkasjer. Ved lekkasjer skal det gjennomføres en etterkontroll innen en måned etter reparasjon.

Anlegg med mengde kjølemedium fra 3 kg og opp til 30 kg har krav om lekkasjekontroll minimum en gang hver tolvte måned. Anlegg med mengde kjølemedium fra 30 kg til 300 kg har krav om lekkasjekontroll minst hver sjettede måned.

Boliden Odda AS har inngått en serviceavtale med et sertifisert firma om lekkasjekontroll og vedlikehold av kjøleanlegg. I avtalen ligger at det skal utføres service på anleggene årlig.

Ved stikkprøvekontroll av tre kjøleanlegg på virksomheten ble det avdekket at intervallet for lekkasjekontroll var oversteget hhv. 12 måneder og 6 måneder;

- På anlegg i hoveddatarom (7,2 kg f-gass) ble service gjennomført 3.5.2016 og 6.9.2017.
- På det ene anlegget i "klossen" (46 kg f-gass) ble lekkasjekontroll utført 4.5.2016 og 7.9.2017.
- På det andre anlegget i "klossen" (46 kg f-gass) ble lekkasjekontroll utført 4.2.2016 og 7.9.2017.

Virksomheten var under inspeksjonen ikke tilstrekkelig kjent med kravene til lekkasjekontroll på anleggene de eier.

Avvik 5

Virksomheten kan ikke dokumentere at alt farlig avfall som er levert er deklarerert i avfallsdeklarerer.no

Avvik fra:

Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) § 11-12 Virksomhetens deklareringsplikt om avfallets innhold

Kommentarer:

Virksomhet som produserer farlig avfall skal levere dette til godkjent mottak. Når avfallet leveres skal produsenten av avfallet deklarerer avfallet på www.avfallsdeklarerer.no.

Virksomheten fremviste under inspeksjonen en oversikt over avfall som var blitt levert til avfallsmottak i 2017. Denne oversikten var utarbeidet med bakgrunn i rapporter mottatt av avfallsmottagerne. Ved kontroll i avfallsdeklarerer.no kunne det ikke gjenfinnes deklarasjoner som tilsvarer de mengdene som er oppgitt i virksomhetens eget avfallsregnskap.

Det kunne ikke gjenfinnes deklarasjoner for følgende avfallsfraksjoner:

- 1 530 kg Spillolje, refusjonsbetinget (gjenfinner deklarasjon for 1 350 kg)
- 5 475 kg Spillolje, ikke refusjonsbetinget (gjenfinner deklarasjon for 3 675 kg)
- 772 kg Organiske løsemidler uten halogen (kjølevæske)

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerking 1

Virksomhetens oppfølging av diffuse utslipp kan forbedres

Kommentarer:

I årsrapporten legger virksomheten til en fast årlig sum til utslipp til sjø i tillegg til målt mengde av Zn, Cd, Cu og Pb. Tillegget skal dekke diffust støvutslipp som faller ned på den delen av Eittheimsneset som ikke har oppsamling og som dermed følger nedbør til sjø.

Diffuse utslipp fra bedriftsområdet er estimert på grunnlag av en kartlegging som ble utført i 1993/94. Bedriftsområdet ble da delt i 13 delområder. Basert på årlig, normal nedbørsmengde for Odda-området og støvnedfallsmålinger, ble avrenningen fra hvert av delområdene beregnet. Virksomheten beregner de diffuse utslippene basert på denne kartleggingen. Siden virksomhetens støvutslipp er redusert siden kartleggingen, blir de rapporterte utslippene til vann basert på beregnede diffuse utslipp redusert tilsvarende. Nye utslippstall for diffuse utslipp er av den grunn utarbeidet i henhold til tabellen under. Ved større endringer i utslippstallene for støvutslipp enten økning eller reduksjon vil utslippstallene for diffuse utslipp bli justert i forhold til dette.

Element i kg.	Zn	Cd	Cu	Pb	Hg
Utslippsmengde kg/år	932	5	3	3	0,3
Reduksjon lik støvreduksjon 2004-2007 på 67 %	625	3	2	2	0,2
Utslippsmengde kg/år diffuse utslipp gjeldende fra 01.01.2008	307	2	1	1	0,1
Usikkerhet	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %

Det største diffuse utslippet til luft er antatt å være lasting og håndtering av råmaterialer.

Utslippene fra lossing er ikke redusert på lik linje med punktutslippene i perioden 2004-2007, noe som gjør at Miljødirektoratet stiller spørsmålsteget ved den benyttede måten å beregne diffuse utslipp. Mengden som spres via luft ut av bedriftsområdet er ikke anslått.

I tillatelsen er det angitt at virksomheten har en plikt til å redusere utslipp så langt som mulig. Det er ikke etablert en handlingsplan eller annen systematisk oppfølging av de diffuse utslippene med hensikt å redusere disse.

8. Andre forhold

Lagring av kadmiumresidue

I virksomhetens tillatelse er det angitt at kadmiumresidue kan mellomlagres utover ett år, under forutsetning av at lagringen gjøres i lukket kontainer uten inntrenging av regnvann eller overflatevann. Mellomlagringen utover ett år er kun tillatt i påvente av gjenvinning, og forutsetter at Boliden har prosessutstyr for gjenvinning av kadmiumresiduet.

På området for mellomlagring av farlig avfall er det lagret 420 tonn med kadmiumresiduet. Avfallet som lagres der har vært lagret siden 2007 og 2008. Virksomheten opplyste om at det planlegges at avfallet skal benyttes til produksjon av kadmium, men at dette foreløpig ikke har vært mulig pga kapasitetsproblemer i kadmiumfabrikken.

Mottak av Cd-avfall fra Sverige

Virksomheten mottar Cd-holdig avfall fra et firma i Sverige for gjenvinning i Cd-fabrikken på Odda. Denne aktiviteten er ikke omtalt i virksomhetens tillatelse og må vurderes ved revidering av tillatelsen som skal gjøres i 2018.

Utslipp av plast i forbindelse med dumping av sprengstein.

Under sprengning av fjellhallene for jarosittslam i 2017 har virksomheten benyttet lunter i plast. Restene av luntene ble enten liggende igjen i fjellhallen, eller transportert ut og dumpet i Sørfjorden sammen med sprengsteinen. En del av luntene vil flyte opp, og virksomheten forklarte at de hadde benyttet lokale foreninger til å rydde strendene for plastmateriale i etterkant av dumping. Totalt ble det samlet 24 sekker med plast under ryddeaksjonen.

Virksomheten har ikke oversikt over mengden plast som er benyttet i tunnelen eller som er spredt i sjøen.

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Forskrift om deklarerer av kjemikalier til produktregisteret (deklareringsforskriften)
- Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensnig av kjemikalier (REACH)
- Forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Miljødirektoratet

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold:

- Utstyslogg for kjøleanlegg
- Sikkerhetsdatablader for svovelsyre og kobbersement
- Avfallsoversikt for 2017
- Målerapporter fra akkreditert firma

10. Informasjon til virksomheten

Regelverk som det ble informert om:

- Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften)
- Forskrift om deklarerer av kjemikalier til produktregisteret (deklareringsforskriften)
- Forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP)